

Cennika, które wkrótce usunęto, ponieważ obecnie znów największą część drukarzy w Zadarze jest zorganizowana. — W Galicji wschodniej, Galicji zachodniej, Karyntyi, Krainie, na Pobrzużu, Morawach, w Austrii Dolnej i Austrii Górnej na ogół przestrzegano postanowienia Cennika; nieprawidłowość co do maszynistów rotacyjnych widać nie mogła być jeszcze usunięta, ponieważ nie można wyszukać zastępcy; w Gmunden z tego samego powodu pracuje uczeń na maszynie rotacyjnej, w miejscu powołanego maszynisty do wojska. — W Solnogradzie, na Śląsku i w Styrii wszędzie przestrzegano postanowienia Cennika; — W Tyrolu-Przedarlunii na ogół również, tylko w Zach. w Innsbrucku uczeń bez nadzoru towarzysza pracuje na wszystkich maszynach; wniesiona skarga przeciwko temu do Rozjemczego Sądu cennikowego jeszcze nie jest załatwiona.

Odnosnie co do korzystania przez pryncypałów z równorzędnych Biur stręczenia pracy nadeszły następujące zawiadomienia: W Czechach, Krainie, na Pobrzużu, Morawach i w Styrii korzystano wyłącznie; w Dalmacji, Galicji wschodniej, Galicji zachodniej, Karyntyi, Austrii Dolnej, Austrii Górnej i Tyrolu-Przedarlunii po największej części; w Solnogradzie i na Śląsku częściowo.

Działalność agitacyjną i organizacyjną austriackich towarzyszy drukarskich wykazuje następujące zestawienie:

*W II-im kwartale 1917 r. odbyto:	Zgromadzeń Stowarzyszeń	Zgromadzeń filij	Posiedzeń Wydziałów ogólnych	Posiedzeń Wydziałów ogólnych Stowarzyszeń krajowych	Posiedzeń Wydziałów ogólnych Stowarzyszeń krajowych	Posiedzeń Wydziałów ogólnych Stowarzyszeń krajowych	Zgromadzeń ogólnych	Posiedzeń Wydziałów ogólnych
przez Związek	7	32	7	20	1	5	5	72
w Czechach	1	3	3	1	5	4	4	4
w Dalmacji	1	4	3	1	5	4	4	4
w Galicji wschod.	1	3	3	1	5	4	4	4
w Galicji zachodn.	1	3	3	1	5	4	4	4
w Karyntyi	1	3	3	1	5	4	4	4
w Krainie	1	3	3	1	5	4	4	4
na Pobrzużu	2	6	6	11	5	32	45	6
na Morawach	1	9	6	11	5	32	45	6
w Austrii Dolnej	3	28	4	7	3	20	11	230
w Austrii Górnej	1	3	3	1	5	4	4	4
w Solnogradzie	1	3	3	1	5	4	4	4
na Śląsku	1	7	3	7	2	20	11	230
w Styrii	2	2	2	2	6	11	230	
w Tyrolu-Przedarlunii	3	7	1	1	11	230		
Razem	18	81	63	45	2	21	230	

Udział w zgromadzeniach był dobry w Czechach, Dalmacji, Galicji wschodniej, Krainie, Morawach, w Austrii Górnej, Solnogradzie, na Śląsku, w Styrii i Tyrolu-Przedarlunii; średni w Galicji zachodniej i Austrii Dolnej; słaby w Karyntyi i na Pobrzużu.

O innych uwagi godnych zdarzeniach są następujące zaznaczenia:

Co do udzielania dodatków drożynianych doniesiono ze Splitu, że tam wypłacano zamiast ustanowionych dodatków miesięcznych K 21—, tygodniowo K 10—. We Lwowie wypłacano stałym zecerom nie K 20—, jak mylnie w kwartalnym sprawozdaniu sytuacyjnym za I-szy kwartał podano, lecz K 24— miesięcznie.

Na zakończenie niniejszego sprawozdania, należy koniecznie przypomnieć, że do zestawienia ogólnego sprawozdania za późno nadsyłane bywają do Wiednia potrzebne dane ze Stowarzyszeń poszczególnych krajów koronnych po ponownych upomnieniach. Uprasza się przeto kierownictwa Stowarzyszeń, aby zechciały zastosować się ściśle do terminu przepisane.

Dv.

IV. Walne Zgromadzenie Stowarzyszenia personelu pomocniczego.

W dniach 8 i 9 września odbyło się w Wiedniu IV. Walne Zgromadzenie Państwowego Stowarzyszenia personelu pomocniczego w przemyśle drukarskim i gazetowym Austrii. Zarząd centralny zjawił się w komplecie, oraz delegaci: Z Austrii Dolnej, Berna, ze Lwowa (Konstanty Maćkowska), z Gracu, Celowca, Lincu, Liberca, Innsbrucku i t. d. Z grup miejscowych: Trreest, Kraków, Czerniowce, i Lublana, nie było zastępców. Z zaprzyjaźnionych Związków pomiędzy innymi byli obecni: Leopold Pochop, przewodniczący austriackiego Związku Stowarzyszeń drukarzy, a z łona wiedeńskiego Wydziału towarzyszy drukarskich Antoni Wieser.

Tow. Schuhmeier zdał sprawę z czynności Stowarzyszenia za ubiegły okres od ostatniego Walnego Zgromadzenia 1914 r. Referent przedstawił barwny obraz z życia Stowarzyszenia podczas tej okropnej wojny światowej. Wedle tego obszernego sprawozdania, które pokrótce podajemy, Zarząd centralny podczas tego okresu wojennego wywodził się ze swego nader trudnego zadania, mając największe starania zawsze na oku, by zapewnić dalsze istnienie organizacji. Pierwszą uchwałą tegoż było ustalenie karencyj 14-dniowej do poszczególnych istniejących zapomóg, jednakowoż ta uchwała nie wydała pożądanego wyniku. Bezrobocie było ogromne, przeszło 700 członków było bez pracy, musiano więc z konieczności ograniczyć zapomogi. Podwyższenie wkładki, uchwalone na ostatnim Walnym Zgromadzeniu, przeprowadzone bez zarzutu we wszystkich grupach miejscowych, umożliwiło z dniem 1 stycznia 1915 r. wypłacanie zapomóg znowu w dawnej wysokości. Z dnia na dzień coraz bardziej wzrastająca drożyzna dawała się ciężko we znaki. Nędza i głód wiskały się gwałtem do rodzin członków, więc Zarząd cen-

tralny starał się wszelkimi siłami o uzyskanie dodatków drożynianych, co wreszcie po długich kowrowdach zostało uwieńczone dobrym skutkiem.

Walne Zgromadzenie dostosowując się do obecnego położenia zmieniło statut, a mianowicie utworzyło nowe §§ 2, 5 (ust. 1) i 15 (ust. 1).

§ 2. Celem Stowarzyszenia jest udzielanie zapomóg swoim członkom, w miarę środków w wypadkach choroby, niezdolności do pracy, spowodowanych z innych przyczyn, tak osobistych, jak i społeczno-gospodarczych; wsparcie po członkach zmarłych nie może przekroczyć kwoty K 400.

§ 5. Członkiem Stowarzyszenia może być każdy pracujący (obojoja płci), który zgłosi się w przewodniczącego Stowarzyszenia lub w jednego z kierowników grupy miejscowej. Przyjęcie nastąpi przez Zarząd Stowarzyszenia, może być odrzucone bez podania powodów. Nim Stowarzyszenie ukonstytuuje się, nastąpi przyjęcie członków przez przedstawicieli względnie przedstawicieli.

§ 15. Każda grupa miejscowa wybiera przewodniczącego, dalej na każdych 50 członków (ułamki liczą się za 50) jednego członka Zarządu, których liczba jednak nie może przekroczyć ośmiu. Wydział grupy miejscowej wybiera na swem posiedzeniu konstytuującym z grona swego zastępcę przewodniczącego, swoich sekretarzy i skarbnika, resztę prac administracyjnych rozdziela na poszczególnych członków. Wydział grup miejscowych ustala sam swój porządek obrad. Prócz tego jako nadzór gospodarki finansowej wybiera trzech członków komisji kontrolującej. W większych grupach miejscowych (ponad 500 członków) może komisja kontrolująca składać się z 5 osób.

Także i co do taksy wpisowej uchwalono nowy ustęp.

Wpis wynosi w I. i II. klasie 60 h, w III. klasie K 1. Od wpisu uwolnieni są tacy członkowie, którzy z powodu stosunków prywatnych zmuszeni byli ze Stowarzyszenia wystąpić, i przy ich wystąpieniu, jak również przy ponownym przystąpieniu prawidłowo wymeldowali i zameldowali się. Okres wy- i zameldowania wynosi 14 dni.

Najważniejszym postanowieniem jest wprowadzenie wedle klas wkładki jednolitej dla członków.

Wkładka tygodniowa dla członków w I. klasie wynosi po włączeniu funduszu ochrony cennika 40 h (dotąd 30 h), w II. i III. klasie K 1 (dotąd 70 h).

Karencyja terminatorek wynosi do przejścia na drugą klasę 26 tygodni.

Dla skarbników oficynowych przyznano odąd za inkasowanie wkładek tygodniowych po 1 hal. od wkładki.

Zapomóg dla położnic podwyższają się we wszystkich trzech klasach z K 10 na K 20.

Zapomóg w podróży dla II. klasy podwyższają się z 3 h na 5 h i dla III. klasy z 4 na 6 h za kilometr.

Najwyższy wymiar zapomogi w II. i III. klasie podwyższają się we wszystkich stopniowaniach o K 10.

Do Zarządu wybrani: Schuhmeier Karol, jako przewodniczący; Wlczek Józef, Frankl Franciszek, Senninger Fryderyk, Weidliner Jan, Papouschek Jan, Huck Eliza, Poddany Józef, Fels Eliza, jako członkowie Zarządu; Helmesberger Edmund, Predel Szymon, Huckauf Marya, Lochay Franciszek, Haupt Gustaw, jako zastępcy. — Komisja kontrolująca: Seuche Franciszek, Träger Alojzy, Engelmann Antoni, Kronwinkler Karol i Lachmann Karol; zastępcy: Hanak Anna, Sattler Augustyn, Londa Jan, Winkler Augustyna, i Radl Antonina.

Na posiedzeniu poufem omówiono wyczerpująco sprawę cennikową. Należy zaznaczyć, że do tej kwestii odnoszono się także ze zrozumieniem w całej pełni. Najbliższy ruch cennikowy ma nastąpić w roku 1918.

Zresztą zwracamy uwagę na niebawem ukazać się mający protokół stenograficzny.

Dalej nadmienić należy, że dnia 25 sierpnia br. minęło dziesięć lat od założenia tego Stowarzyszenia. W ubiegłym dziesięcioleciu wypłacono jedynie na zapomogi sumę K 312.695-05, przeto prawie jedną trzecią miliona koron, a mianowicie: Dla bezkondycyjnych K 121.337-41, chorym K 165.882-79, wsparcia po członkach zmarłych K 14.380—, w podróży K 874-25 i nadzwyczajne zapomogi K 10.220—. Te cyfry wymownie udowadniają ile biedy i nędzy zlagodziła ta organizacja zawodowa. Od lat pięciu należy także Stowarzyszenie roznościeli gazet do tej organizacji centralnej. Państwowe Stowarzyszenie jako organizacja walcząca w ciągu tego minionego dziesięciolecia działała zawsze skutecznie, członkowie są świadomi swego celu.

My towarzysze drukarscy, witamy serdecznie i cenimy to. Im silniejsze będzie owo Stowarzyszenie tem pożyteczniejsze dla nich i dla nas. Jego zdobycze są zarazem i naszymi, tak samo, jak nasze są także zdobyczami personelu pomocniczego.

NEKROLOGIA.

— Edmund H a l a w a, przeżywszy lat 38, zmarł w dniu 22 września b. r. Zmarły od r. 1907 do 1909 pełnił obowiązki sekretarza Towarzystwa zapomogowego, był również niejednokrotnie wybierany mężem zaufania i skarbnikiem oficynowym. Podczas ewakuacji Krakowa w r. 1914 został wywieziony do Czech, gdzie przy jednym z ówczesnych przeglądów pospolitego ruszenia uznano go za zdolnego do służby wojskowej, pomimo rozwiniętej już w nim choroby piersiowej. Po pięciomiesięcznym pobycie w armii został z niej uwolniony, jako inwalida. Przed kilku tygodniami udał się na leczenie do

szpitala, gdzie nabył się nowej choroby: czerwoni, która była ostatecznie przyczyną jego śmierci.

— Sebastian Ziarko, pomocnik drukarski, przeżywszy lat 68, zmarł na czerwonkę d. 7 września. Zmarły był jednym z inicjatorów przystąpienia krakowskiego personelu pomocniczego drukarskiego do organizacji państwowej, a z chwilą urzędywstnienia się jego starań należał do najgorętszych zwolenników zrzeszania się swych kolegów. Pełnił kilkakrotnie funkcje członka wydziału grupy lokalnej oraz skarbnika oficynowego. W drukarni Nakładowej (dawniej Korneckiego) pracował jako pomocnik przeszło 40 lat. Cześć jego pamięci!

KRONIKA.

— Reforma Kas dla chorych. Dnia 24 września r. b. odbyła się w ministerstwie spraw wewnętrznych konferencja nad przeprowadzeniem noweli o ubezpieczeniu na wypadek choroby. W naradach brali udział reprezentanci min. robót publicznych, sprawiedliwości i handlu, a także zaproszeni posłowie oraz zastępcy wielkich związków Kas chorych; zaproszono również niektórych reprezentantów stowarzyszeń robotniczych. — Pierwszym punktem porządku dziennego była dyskusja nad podwyższeniem taryfy ubezpieczeniowej, na co wszyscy się zgodzili; ustanowiono termin wprowadzenia na 1 stycznia 1918 r. — Drugi punkt obrad stanowiła sprawa ubezpieczenia rodzin, co jakkolwiek jest konieczne i przez robotników oddawna pożądaną, jednak miało dotąd liczne i nieprzewidziane trudności zwłaszcza z powodu nieprzychylnego stanowiska lekarzy, którzy na żadne ubezpieczenie rodzin zgodzić się nie chcieli. — Ostatni punkt stanowiła sprawa kontroli chorych. Narady trwały przez cały dzień.

— Drukarze w Finlandyi. Na tle stosunków drożynianych wyniki w lipcu strejk drukarzy fińskich, który po 5-tygodniowym trwaniu zakończył się w sierpniu. Koledzy fińscy uzyskali szereg ustępstw w dziedzinie ogólnych warunków pracy, a oprócz tego zdobyli 3 stopnie podwyżki płac. Natychmiast nastąpiło podwyższenie płac o 110%, następna podwyżka naznaczona jest na 15go października w wysokości 15%, trzecie zaś podniesienie płac nastąpi 15go stycznia nowego roku również w wysokości 15%. Podczas strejku wychodził tylko jeden dziennik w Helsingforsie — pismo socjaldemokratyczne.

— Ilość robotników warszawskich. W pierwszym kwartale roku bieżącego w Warszawie czynne były 44 fabryki, zatrudniające 2250 robotników; przed wojną zaś było w ruchu 192 fabryk z 32.134 robotnikami, a spisowi przedwojennemu podlegały tylko te fabryki, które liczyły ponad 50 robotników.

— Wzrost zarobków robotniczych w Niemczech. Wydawnictwa robotnicze w Niemczech podają następujące dane o wzroście płac podczas wojny: W przemyśle maszynowym przeciętny zarobek dzienny podniósł się u mężczyzn o 48%, u kobiet o 70-2%. W przemyśle elektrycznym przeciętna płaca u mężczyzn wzrosła o 64-6%, u kobiet o 74-5%. W przemyśle metalowym u mężczyzn o 44-5%, u kobiet o 99-5%. W przemyśle chemicznym zarobki podniosły się u mężczyzn o 4-2%, u kobiet o 50-4%.

— 2,000.000 egzemplarzy. Tyle bije codzienne pismo angielskie „Daily Mail“, które od lat dwudziestu wydaje lord Northcliff, dawniejszy p. Harnsworth. Żaden inny dziennik na świecie nie posiada ani tego rozpowszechnienia, ani tego wpływu. A ponieważ wydawca jego nabył i „Timesa“, nie bez pewnej słuszności jego polityczni przyjaciele głoszą, że Northcliff jest potęgą, mocniejszą, niż król i niż gabinet. „Daily Mail“ (Kurier Codzienny) obchodził niedawno dwudziestolecie tego niebywałego sukcesu dziennikarskiego.

KOMUNIKATY.

Zgłoszenia o przyjęcie.

Zgłosił się o przyjęcie w Krakowie:

Kolodziej Edward, ur. w Morawskiej Ostrawie dnia 10 sierpnia 1877 r.; wypisany jako zecer w drukarni St. Kłbniarskiego w Jasle; nie był jeszcze członkiem. Ewentualne zarzuty uprasza się nadsyłać do dni 14-stu od daty ogłoszenia pod adresem: L. Misiołek, Kraków, drukarnia Ludowa ul. Dunajewskiego 5.

Wykaz wypłaconych zapomóg w sierpniu (od 29 VII—25 VIII 1917). Zapomoga w słabości: Balcus Jan, Broczkowski Hipolit, Czaika Franciszek, Gajewski Kazimierz, Carlinski Józef, Halawa Edmund, Kądziołek Bolesław, Karbowski Jan (zapomoga wstrzymaną), Krawczuk Dymitr, Malinowski Marcyjan (zapom. wstrzymaną), Rzeźniczek Franciszek, Smolński Kazimierz, Suchecki Teofil.

Wyzdrowieli: Balcus Jan, Gajewski Kazimierz, Karbowski Jan, Malinowski Marcyjan.

Zapomoga dla inwalidów: Nowak Ludwik. Zapomoga sierotom (po 4 K): Bachorska Marya; Baniak Leokadya, Józefa i Zofia; Dubis Wiktor i Irena; Anapiak Eugenia i Marya; Stypulski Mieczysław; Śliwinski Jerzy; Urbanczyk Władysław; Woszczyńska Ewa i Jan. (Po 8 K): Błiscka Stefania i Tadeusz; Blonder Fryderyk i Henryk; Czader Tadeusz i Henryk; Drozdowski Edmund, Kazimierz i Marya; Dura Helena, Janina i Wacław; Feleksy Helena i Marya; Garbar Eugenia; Gingold Dawid, Nikulski Antoni i Mieczysław; Samulski Bolesław.

Wykaz nadesłanych wkładek z prowincji (od 29 VII—25 VIII 1917). Jasio: Hannitykiewicz 3, Kuźniarski 3; Nowy Sącz: Benisz 5, Purchla 10; Rzeszów: Przysławski 11, Tarnów: Buniak 4, Burghard 4, Knapiak 3, Kluger 5, Malinowski 4, Mróz 4, Urbanowski 4, Pleśna: Obminski 5.

Na internowanych w Szczypiornie złożyli koledzy krakowscy: X. X. K. 50—, drukarnia Ancezya K 38—, druk. „Czasu“ K 01-60 druk „Głosu Narodu“ K 15-60 druk Koziański 05—, druk Ludowa K 17—, druk Uniwersytecka K 01—, drukarnia Związkowa K 15—, Razem K 143-90.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: LEON MISIOŁEK.

W Drukarni Ludowej w Krakowie, Dunajewskiego 5.